

Bohoslužby Soběhrdy 31.10.2010

Lenka Suchanová

Introit: *Žalm 34, 9-16*

- Okuste a uzříte, že Hospodin je dobrý. Blaze muži, který se utíká k němu.
- ¹⁰Žijte v Hospodinově bázni, jeho svatí, vždyť kdo se ho bojí, nemají nedostatek.
- ¹¹ I lvíčata strádají a hladovějí, ale nic dobrého nechybí těm, kdo se dotazují Hospodina.
- ¹² Pojděte, synové, poslyšte mě, vyučím vás Hospodinově bázni.
- ¹³ Kdo si oblíbil život a miluje dny, aby užíval dobra?
- ¹⁴ Střež svůj jazyk před zlobou a své rty před záludnými řečmi.
- ¹⁵ Vyhýbej se zlu a konej dobro, vyhledávej pokoj a usiluj o něj.
- ¹⁶ Oči Hospodinovy jsou *obráčeny* k spravedlivým, když volají o pomoc, on *nakloní* své ucho.

1. Čtení: *Jan 4, 1 – 26*

¹Když se Pán dověděl, že farizeové uslyšeli, jak on získává a křtí více učedníků než Jan – ²ač Ježíš sám nekřtil, nýbrž jeho učedníci – ³opustil Judsko a odešel opět do Galileje. ⁴Musel však projít Samařskem. ⁵Na té cestě přišel k samařskému městu jménem Sychar, v blízkosti pole, jež dal Jákob svému synu Josefovi; ⁶tam byla Jákobova studna. Ježíš, unaven cestou, usedl u té studny. Bylo kolem poledne. ⁷Tu přichází samařská žena, aby načerpala vody. Ježíš jí řekne: „Dej mi napít!“ – ⁸Jeho učedníci odešli předtím do města, aby nakoupili něco k jídlu. – ⁹Samařská žena mu odpoví: „Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?“ Židé se totiž se Samařany nestýkají. ¹⁰Ježíš jí odpověděl: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou.“ ¹¹Žena mu řekla: „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká; kde tedy vezmeš tu živou vodu?“ ¹²Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal? Sám z ní pil, stejně jako jeho synové i jeho stáda.“ ¹³Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. ¹⁴Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.“ ¹⁵Ta žena mu řekla: „Pane, dej mi té vody, abych už nežíznila a nemusela už sem chodit pro vodu.“ ¹⁶Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!“ ¹⁷Žena mu odpověděla: „Nemám muže.“ Nato jí řekl Ježíš: „Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. ¹⁸Vždyť jsi měla pět mužů, a ten, kterého máš nyní, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu.“ ¹⁹Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. ²⁰Naši předkové uctívali Boha na této hoře, ale vy říkáte, že místo, na němž má být Bůh uctíván, je v Jeruzalémě!“ ²¹Ježíš jí odpoví: „Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě. ²²Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů. ²³Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. ²⁴Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“ ²⁵Žena mu řekla: „Vím, že přichází Mesiáš, zvaný Kristus. Ten až přijde, oznámí nám všechno.“ ²⁶Ježíš jí řekl: „Já jsem to – ten, který k tobě mluví.“

2. Čtení: *Jakub 3, 2 – 6*

²Všichni přece mnoho chybujeme. Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo. ³Dáváme-li koňům do huby udidlo, aby nás poslouchali, můžeme tak

řídí celé jejich tělo. ⁴Nebo si představte lodi: Jsou tak veliké a jsou hnány prudkými větry, ale malé kormidlo je řídí, kamkoli kormidelník chce. ⁵Tak i jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! ⁶I jazyk je oheň.

KÁZÁNÍ:

Autor: David Novák

Téma: Komunikace

Úvod:

Když se řekne komunikace, většinou se nám vybaví, když spolu lidé mluví. Zajímavé je, že v češtině poznáme až z kontextu, zda komunikace znamená mluvení nebo zda máme na mysli silnice. Jak mluvení, tak silnice – tedy komunikace, mají jedno společné. Tím společným je snaha po spojení. Jak víme, s druhým člověkem můžeme mluvit, ale to automaticky neznamená, že jsme s ním navázali spojení, tedy že s ním komunikujeme. Nedávno jsem hovořil s jedním kamarádem a ten mi popisoval, jak psal třístránkový e-mail jinému člověku... který ho vůbec nepochopil. Tedy spojení ve smyslu výměny informací bylo navázáno, ale komunikace ve smyslu spojení ne. Často jsem vyřkl sám, nebo mi bylo řečeno „co tím chceš říci“? Tedy jinými slovy „něco jsi řekl, ale jaký je skutečný význam tvých slov“? Právě toto je na řeči ošidné – něco sdělujeme, ale druhá vrstva se skrývá pod nebo za tím, co sdělujeme. Tedy když manželce řeknu „zase jsi to přesolila“ se speciálním důrazem na „zase“, tak nevyjadřuji jen to, že je jídlo slané, ale že je neschopná. Když někomu sdělíme „podívej se na sebe“, tak ve skutečnosti nesdělujeme jen pokyn, aby se na sebe podíval. Touto větou říkáme, že z jeho vzhledem není něco v pořádku. Proč ale rovnou neřekneme máš na kalhotách skvrnu?

O komunikaci bylo napsáno mnoho knih, existují experti na komunikační dovednosti a tak si můžeme položit otázku, zda lze o této oblasti říci (komunikovat) něco nového. Zda kniha knih přináší i o tomto tématu nějaké poselství. Pokusil jsem se v toto případě postupovat nikoli skrze analýzu jednotlivých veršů, ale skrze příklad, který nám dal Ježíš. Myslím, že právě v této oblasti nám může být ohromným příkladem a inspirací „jak na to“.

1. Měl čas

Když vidíme důležité rozhovory PJ, potom z nich číší pokoj a soustředění. Příkladem je Nikodém, žena u studny, rozhovor s Marií a Martou, poslední večeře atd. Pochopitelně zdaleka ne všechny rozhovory se odehrávali tímto stylem, nicméně mnoho ano. Když se zamyslíme nad sebou, kdy jsme s někým takto v klidu seděli, hovořili ne pouze o pracovních záležitostech, ale i hlubších oblastech života, možná budeme muset pátrat v paměti. Možná, že jediným člověkem je náš partner, možná ani to ne. Ježíš u těchto rozhovorů sedí, naslouchá, odpovídá a i když má co dělat, najde si na tyto rozhovory čas, je mimo zástup, naplno se věnuje těm, se kterými mluví, čímž jim vyjadřuje, že jsou pro něj v této chvíli důležití. Zřejmě i to je jeden z důvodů, proč je Ježíš schopen jít k jádru problému – protože naslouchá. Ono se velmi těžko komunikuje s někým o kom vím, že se mu v hlavě honí spousta jiných myšlenek, kdo vlastně za mnou přišel, aby mi sdělil své předem hotové závěry bez toho, aby naslouchal mému specifické situaci.

Důležitý příklad, který nám PJ ukazuje je, že na komunikaci – tedy na mluvení a výměnu informací, je potřeba čas. Abychom ho měli, potom je třeba pro to něco udělat – třeba najít místo, kde nebudu vyrušován, vypnout mobil atd. Zní to jako naprostá banalita, ale osobně jsem několikrát zažil skoro až pocit ponížení, když jsem s někým hovořil a náš hovor byl mnohokrát přerušen mobilem nebo jsem viděl, že poté, co jsem se s někým svěřil,

dotyčný reagoval stylem „co bude dnes k obědu“? Je jasné, že ne vždy lze vypnout mobil, že ne vždy lze reagovat citlivě, ale co je moc to je moc... Když si na druhého uděláme čas, potom i když nenajdeme nějaké řešení, alespoň mu svoji pozorností *komunikujeme*, že jeho břemeno s ním sdílíme – a to není málo

2. Povzbuzoval

Když učinil zázrak, zásluhu na něm často přisoudil druhým: „Tvá víra tě uzdravila“. Natanaela nazývá „pravým Izraelitou, v němž není lsti“. O Janu Křtiteli řekne, že „není většího, než je on“. Nestálého Petra nazve „skálou“. Když ustrašená žena projeví oddanost rozmařilým skutkem a vyslouží si kritiku, Ježíš řekne, že příběh o její štědrosti se bude navždy vyprávět. Když vidíme, jak Ježíš povzbuzoval, potom se jednalo o oblasti, za které bylo proč povzbudit. Nebyl to jen jakýsi naučený kolorit vycházející z toho, že povzbuzovat se má. Zároveň si Ježíš dokázal všimnout lidí, kteří patřili na pomyslný společenský okraj a jim komunikovat uznání a povzbuzení. Asi nemusím říkat, jak moc se toho od něj máme v tomto ohledu co učit.

3. Ježíš komunikoval i neverbálně

Když vidíme Ježíšovy zázraky, potom se na něj lze dívat z pohledu vyhlásování příchodu Božího království. Ježíš se v těchto zázracích projevuje jako Bůh sestupující, který ukazuje svoji vládu. Alespoň tak se to dočteme v teologických knihách. Zároveň ale vidíme, že mnoho těchto zázraků bylo zaměřeno zcela prakticky – s touhou lidem pomoci od nemocí (asi třetina jeho zázraků), nasytit je, nenechat zkazit svatbu, pomoci jim když hrozilo, že se utopí atd. Tedy na první pohled nic duchovního. Nejednalo se o jakési kousky, které by druhé omráčili, ale jednalo se o praktickou pomoc. Lidem to *komunikovalo*, že Ježíš o ně má zájem a má zájem nejen o „získání duší“, ale o celého člověka, který trpí, něco ho bolí, má hlad atd. Můžeme slovy komunikovat leccos, ale nakonec slova jsou jen malým, i když důležitým komunikačním kanálem. Zřejmě nebudeme provádět stejné zázraky jako Ježíš, na VP si budeme muset přinést víno dopředu a ne vodu, kterou si těsně před VP proměníme, při křtu bude kazatel chodit po dně a ne po vodě. Zároveň to ale jsou neverbální způsoby komunikace, kterými druhým velmi jasně komunikujeme, kým pro nás jsou. Nakonec si totiž stejně více pamatujeme na to, co nám lidé jak v dobrém tak ve zlém udělali, než na to, co nám řekli. Opět bych chtěl zdůraznit, že Ježíšovi zázraky měli též za cíl pomoci, komunikovat neverbálně lidem, že Ježíšovi na nich záleží.

4. Nebál se konfliktu

Konflikt je běžnou součástí komunikace, ale většina z nás se ho více či méně obává a neradí ho vyhledáváme. Ba spíše máme tendenci se mu vyhnout a neřešit ho správně – např. místo otevřeného rozhovoru napíšeme e-mail, nekonfrontujeme druhého s jeho způsoby, abychom měli klid, ale spíše to řekneme dalším, nebo prostě přimhouříme oči tam, kde bychom je přimhouřit neměli, protože se bojíme nebo jsme líní něco řešit.

Když ale vidíme Ježíšův život, vidíme celou řadu konfliktů. Ostře napomíná Petra, vyhání penězoměnce z chrámu a tvrdou řeč občas vede i k celým zástupům. A když se setkává se samolibými lidmi, rozhodně si příliš nebere servítky. Všichni kolem něj byli hříšníci – nicméně svoji nejtvrďší řeč pronesl v Mt. 23 na adresu zákoníků a farizeů. Jednalo se o falešné učitele, kteří jednali pokrytecky a s těmi Ježíš opravdu příliš soucitu neměl. Pro Ježíšovy konflikty je vždy příznačné, že se do nich nebojí vstupovat tam, kde to je třeba a nazývá v nich věci přesně, taky ale nikdy neponižuje. Neříká např. běda ženě cizoložnici. Na první pohled bychom čekali, že to bude opačně, cizoložství odporuje desateru, farizeové desatero ctíli. Přesto Ježíš s farizeji jedná tvrdě a ženě cizoložnici jen řekne „jdi a nehřeš více“

Ježíš v konfliktech rozlišuje, kdy je třeba spíše napomenout a kdy povzbudit. Nelhal ženě do očí, že to co činí, není hřích, ani ji ale neráchal v jejích vinách a neodsoudil ji.

5. Měl soucit

Za Ježíšem přicházeli lidé, kteří nejen měli problém, ale byli si ho i vědomi. Dokonce bychom řekli, že Ježíš je přitahoval. Proč? Lidé cítili, že s nimi bude mít soucit. Soucit u něj neznamenal, že bude mlčet o věcech, o kterých věděl, že má mluvit. Nebál se nazvat věci pravými jmény, nebál se ženě u studně povědět, že žila s několika muži, Nikodémovi, že se musí narodit znova – tedy že s ním není něco v pořádku – i když je farizeus, nebál se napomenout učedníky. V tom všem ale necítíme pohrdání druhým. Ženě u studně neřekl – chováš se jak prostitutka, Nikodémovi neřekl jsi nábožensky pomýlený člověk, učedníkům neřekl už vás mám dost. Vidíme velikou schopnost lidem komunikovat, mám vás rád, záleží mi na vás a proto si mohu dovolit vypovědět i nepříjemné a někdy těžké věci. To ale neznamená, že jsem s vámi skončil.

6. Měl přátele

Jakkoli Ježíš komunikoval s davy, s neznámými lidmi, jakkoli se dokázal rychle seznámit, přesto měl kolem sebe blízké přátele. V mnoha knihách o učednictví bychom se dočetli, podle mého pomýlené zdůvodnění – mělo kolem sebe přátele, protože vychovával učedníky. Do jisté míry je to pravda, do jisté míry to ale vypadá, že bychom měli mít přátele jen proto, abychom jim my něco předali. To vypadá velmi nadneseně, duchovně. My vlastně ani přátele nepotřebujeme, ale budeme se v rámci výchovy učedníků obětovat. Proč měl učedníky? Aby byli s ním. F. Yencey píše: *„Ježíš se nikdy nepokoušel zatajit svoji samotu a závislost na druhých. Nevybral si učedníky jako služebníky, ale jako přátele. Sdílel s nimi okamžiky radosti i zármutku a sdílel s nimi radosti i starosti a pral se po nich, když byl v nouzi. Stali se jeho rodinou, náhradou za matku, náhradními bratry. Vz dali se pro něj všeho a on se vzdal všeho pro ně.“* Osobně zde vidím důležitý příklad v tom, mít i blízké přátele – tedy někoho, s kým mohu sdílet svoje osobní zápasy, před kým se nestydím za to, kdo jsem. Někoho, kdo mě zná a koho znám já. V těchto osobních vztazích stahuji masku, tedy to, jak mě vidí druzí. Z Ježíšova života vidíme, že jej učedníci viděli jak při tom, když poroučel přírodě, vyháněl demony, tak při tom, kdy plakal nad umírajícím Lazerem nebo prožíval úzkost v Getsemane.

Závěr:

Shrňme si několik klíčových vlastností, které nás mohou inspirovat ohledně vztahů – tedy toho, jaký příklad nám dal Ježíš. Čas, povzbuzení, neverbální komunikace, šel do konfliktů, měl soucit, měl přátele. Každý z těchto bodů stojí za rozpracování, důležité ale je jej začít praktikovat. A to bych vám všem přál.

MODLITBA:

Děkujeme Ti Pane za to, že když jsi žil v lidském těle a chodil po této zemi, porozuměl jsi lidskému údělu, zakusil ho a nepohrdnul jím. Děkujeme, že můžeme věřit, že všechno, co jsi poskytoval lidem v době Tvého vtělení, nabízíš i nám dnes, že nejsme ochuzeni o Tvoji pozornost ani péči, že i k nám hovoříš, nám nasloucháš v našich životech jednáš.

Děkujeme, že za Tebou i my smíme přicházet odhalením, beze všech masek a zranitelní v našich slabostech i starostech a Ty nás miluješ a přistupuješ k nám se stejnou vnímavostí a láskou, jakou známe z evangelijních příběhů. Tak Pane věříme, že Ti na každém člověku záleží a že jsi první, koho zraňují nespravedlnosti a nemoci tohoto světa. V této důvěře Ti dnes přinášíme lidi a situace, jež nám nejsou lhostejné.

Prosíme Tě prvně za sebe, abychom se od Tebe učili, jak zacházet s darem řeči a nezraňovat slovy. Prosíme, abys do nás vložil touhu po laskavosti, ale i pravdivosti a odvahu být upřímní.

Prosíme za všechny pochroumané vztahy – naše i cizí – za vztahy, kde si lidé v bezradnosti nebo zmatku navzájem ubližují neschopni prolomit začarované kruhy. Vnášej do těchto vztahů svoje světlo a uzdravení a rozpoznání skutečných příčin problémů.

Prosíme taky za lidi, osamělé, které nejvíc neraňují slova, ale jejich nedostatek. Buď jim Ty sám na blízku a poslej jim do životů laskavé přátele....I my Pane chceme být laskavými přáteli.

Prosíme za lidi nemocné, s nimiž se nám často mluví těžko, protože naše slova a rady tváří v tvář jejich starostem často znějí jako fráze. Prosíme v těchto situacích za moudrost a citlivost pro zdravé a útěchu pro nemocné. Prosíme i za ty, které již brzy čeká setkání s Tebou – za lidi umírající, zejm. Pak za pacienty čerčanského hospicu.

Předkládáme Ti teď Pane každý za sebe ty konkrétní osoby a situace, které nám nejvíce leží na srdci.

Prosíme Tě Pane smiluj se nad námi. Vyznáváme, že jsme často zranitelní a bezradní, že nám často chybí slova tam, kde bychom měli mluvit a nešetříme jimi, když máme mlčet. Schováváme se, když bychom měli dát ostatním nahlédnout pod slupku a pak často vycházejí naše temnější stránky na povrch ve chvílích, kdy je to zraňující a nebezpečné – ve hněvu, výčitkách či tvrdosti. Věříme ale, že Ty máš moc nás uzdravit, že před Tebou se nemusíme skrývat a že se od Tebe můžeme učit. Vždyť Ty jsi na svět nepřišel proto, aby skrze Tebe byl svět souzen, ale aby byl spasen. Děkujeme za jistotu, že Tvoje úmysly s námi jsou úmysly o pokoji. AMEN.

Poslání: Příslaví 12, 18 a 14

¹⁸Někdo tlachá, jako by probodával mečem, kdežto jazyk moudrých hojí.

¹⁴Ovocem svých úst se každý dobře nasytí, skutek rukou se člověku vrátí.

Požehnání:

Ať nám Hospodin žehná a chrání nás, ať nad námi rozjasní svou tvář a obdaří nás pokojem. Amen.